

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

17.07.2020 nr DM-109532-16

Keskkonnaloa nr VILM-011 muutmine

I. ASJAOLUD

Aktsiaselts Ramsi Turvas (registrikood: 10276571, aadress: Viljandi maakond, Viljandi vald, Ramsi alevik, Turba tee 12, 71101) esitas maavara kaevandamise keskkonnaloa VILM-011 muutmise taotluse, milles taotletakse keskkonnaloale VILM-011 Napsi turbatootmisalalt sademevee suublasse juhtimise vee erikasutusõiguse lisamist. Maavara kaevandamist puudutava keskkonnaloa osas muudatusi ei taotletud.

Veeseaduse (edaspidi VeeS) § 187 lõike 6 kohaselt on veeluba kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt. Napsi turbatootmisalalt sademevee suublasse juhtimine oli siiani reguleeritud vee erikasutusloaga nr L.VV/327037. Tähtajaline vee erikasutusõigus Napsi turbatootmisalal kehtis vee erikasutusloa nr L.VV/327037 kohaselt kuni 2019.a lõpuni.

Ettevõtte omab Viljandimaal Mulgi vallas Tilla külas asuval Napsi turbatootmisalal (registriosa nr 744839, katastritunnus 19201:001:0260) turba kaevandamiseks maavara kaevandamise keskkonnaluba nr VILM-011, kehtivusega kuni 27.12.2049.

Keskkonnaloa muutmise esmataotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.04.2020 (menetluse nr M-109532, dokument nr DM-109532-1). 21.05.2020 esitas ettevõtte keskkonnaotsuste infosüsteemis parandustaotluse (dokument nr DM-109532-2).

Keskkonnaamet kontrollis keskkonnaloa parandustaotluse (dokument nr DM-109532-2) vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 42 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 8-9 ja § 11 nõuetele ning hindas 22.05.2020 esitatud teavet piisavaks keskkonnaloa taotluse menetluse algatamiseks.

II. KAALUTLUSED

Keskkonnaamet võttis keskkonnaloa muutmise menetlemisel aluseks haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lõiked 2 ja 4, mis sätestavad haldusmenetluse eesmärgid, viies läbi menetluse võimalikult efektiivselt, lihtsalt, kiirelt ja vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikule. Selleks, et hinnata taotletud tegevuse võimalikku keskkonnamõju ning vajalike meetmete tagamise võimalikkust, võttis Keskkonnaamet menetluse läbiviimisel aluseks ettevõtte esitatud keskkonnaloa taotlused, Napsi turbatootmisala kaevandamise jätkamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande (Töö nr 18/2333) ning muud materjalid.

KeÜS § 41 lõike 1 kohaselt annab keskkonnaluba õiguse teha ühte või üheaegselt mitut tegevust (vee erikasutus, maavara kaevandamine), KeÜS § 41 lõige 4 sätestab, et kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnaluba.

HMS § 64 lõike 1 ja § 68 lõike 2 kohaselt otsustab haldusakti muutmise haldusorgan, kelle pädevuses on haldusakti andmine muutmise ajal. KeÜS § 41 lõike 1 punkti 5 alusel on annab keskkonnaloa Keskkonnaamet, kui seadus ei sätesta teisiti, seega on Keskkonnaameti pädevuses ka keskkonnaloa muutmine.

VeeS § 187 punkti 6 alusel on veeluba (vee erikasutuse keskkonnaluba) kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt.

Nõuetekohane vee erikasutuse keskkonnaloa taotlus esitati 21.05.2020. Arvestades, et ettevõtte omab juba maavara kaevandamise keskkonnaluba nr VILM-011 ning taotletav vee erikasutustegevus on nii ruumiliselt kui tehnoloogiliselt maavara kaevandamisega seotud, lisab Keskkonnaamet vee erikasutuse valdkonna tegevused maavara kaevandamise keskkonnaloale nr VILM-011 ning ettevõttele antakse ühtne keskkonnaluba.

2.1 Avalikustamine, kaasamine

Keskkonnaloa muutmisel rakendatakse avatud menetlust. KeÜS § 46 lõige 1 kohaselt saatis Keskkonnaamet keskkonnaloa taotluse menetluse algatamise kohta 22.05.2020 teavituse ettevõttele (kiri nr DM-109532-3) ja kirjas nr DM-109532-5 teavitati menetlusosalisi. KeÜS § 43 lõike 1 alusel küsis Keskkonnaamet 22.06.2020 kirjas nr DM-109532-4 kohaliku omavalitsuse arvamust taotlusele. KeÜS § 47 lõike 1 ja 2 järgi avaldas Keskkonnaamet 22.05.2020 keskkonnaloa taotluse menetluse algatamise teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt võib teate jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi. Keskkonnaamet ei pidanud teate avaldamist kohalikus või maakondlikus ajalehes vajalikuks, kuna vee erikasutus (kuivendusvee ärajuhtimine) on kaasnev tegevus kasutuses oleval turbatootmisalal ettevõttele väljastatud maavara kaevandamise loa nr VILM-011 alusel tegevuse läbi viimisel. Seega ei põhjusta olemasolevat kraavidevõrku mööda kuivendusvee ärajuhtimine uusi keskkonnahäiringuid ja keskkonnariski ning puudub eeldatavalt avalik huvi.

04.06.2020 kirjas nr 14.5-1/892-1 esitas Põllumajandusamet seisukoha keskkonnaloa muutmise taotluse menetluse võtmisele, milles teatas, et vastavalt maaparandusseaduse § 53 tuleb kooskõlastada lisavee juhtimine maaparandussüsteemi. 09.06.2020 kirjas nr DM-109532-7 edastas Keskkonnaamet Põllumajandusametile teadmiseks Napsi turbatootmisalalt ärajuhitud täpsustatud vooluhulgad, mis põhinesid keskkonnamaaõju hindamise aruandel ja erinesid nõuetele vastavast taotlusest. 10.06.2020 esitas loa taotleja parandatud keskkonnaloa taotluse (DM-109532-9) 12.06.2020 kirjas nr 14.5-1/1021-1 teatas Põllumajandusamet, et asutusel ei ole võimalik 19.06.2020 tähtjaks omapoolset kooskõlastust väljastada. 15.06.2020 kirjas nr DM-109532-11 täpsustas Keskkonnaamet keskkonnaloa andmise asjaolusid ning palus Põllumajandusameti seisukohta hiljemalt 15.07.2020. Põllumajandusamet edastas tingimusliku kooskõlastuse vee erikasutusele 26.06.2020 kirjaga nr 14.2-1/19430. Rohkem vastuväiteid ega arvamusi taotluse menetluse võtmisele ei esitatud.

HMS § 49 lõike 1 kohaselt on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada, õigus määratud tähtaja jooksul esitada menetlust läbiviivale haldusorganile keskkonnaloa ning selle andmise otsuse eelnõu või taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Keskkonnaamet edastas loa eelnõu 29.06.2020 kirjaga nr DM-109532-13 ettevõttele tutvumiseks. Samuti edastati eelnõu teadmiseks kohalikule omavalitsusele ja Põllumajandusametile. Põllumajandusamet teatas 02.07.2020 kirjas nr 14.5-1/1147-1, et nõustub eelnõuga.

KeÜS § 48 lõike 1 kohaselt paneb loa andja keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu avalikkusele tutvumiseks välja haldusmenetluse seaduse §-s 48 sätestatud korras kavandatava tegevuse asukoha järgse valla, linna või muu asula vähemalt ühes üldkasutatavas hoones või kohas, keskkonnaloa andja asukohas või kavandatava tegevuse asukohas. Loa andja määrab väljapaneku asukoha, arvestades kavandatava tegevuse keskkonnahäiringu võimalikku ulatust ja suurst. Loa eelnõu avalik väljapanek toimus Keskkonnaameti Võru kontoris ning eelnõu oli elektrooniliselt kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemist KOTKAS (menetluse nr 109532, dokument nr DM-109532-13).

Keskkonnaloa ja loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ja selle avalikustamisest teavitas Keskkonnaamet 29.06.2020 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Täiendavaid märkusi ega ettepanekuid avalikustamise ajal ei laekunud.

Kohalik omavalitsus arvamust vee erikasutusõiguse taotlusele ühe kuu jooksul nõuetele vastava taotluse edastamisest alates ei esitanud ega pikendanud vastamise tähtaega. Samuti ei esitanud omavalitsus märkusi ega ettepanekuid loa ja selle muutmise otsuse eelnõule. HMS § 16 lõike 2 alusel lahendab Keskkonnaamet taotluse ilma kohaliku omavalitsuse arvamusest.

Keskkonnaloa muutmisest teavitatakse vastavalt KeÜS § 58 lõigetele 1 ja 3 taotlejale ning menetlusosalistele, keskkonnaluba tehakse avalikkusele teatavaks teate avaldamisega väljaandes Ametlikud Teadaanded. Teadet kohalikku või maakondlikku ajalehte ei panda, kuna kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ja selle vastu puudub piisav avalik huvi.

2.2 Sademevee (kuivendusvee) juhtimine suublasse

Vee erikasutusõigust kuivendusvee ärajuhtimiseks taotletakse Viljandimaal Mulgi vallas Tilla külas asuvalt Napsi turbatootmisalalt (registriosa nr 744839, katastritunnus 19201:001:0260). Turbatootmisala on kasutuses olnud 1973.aastast. Turbatootmisala mäeeraldise pindala on 154,12 ha koos teenindusmaaga 184,19 ha. Turbatootmisala kuivendust juhitakse turbatootmisalalt ära viie väljalaskmega.

Väljalaskme nimetus	Kood	Koordinaadid	Suubla
Napsi kuivendusvee väljalask 1	VI158	X:6460695, Y: 575644	Turbakraav VEE1142302 (suubub Pulgaaru oja)
Napsi kuivendusvee väljalask 2	VI159	X:6460514, Y: 575285	Veerekraav VEE1142301(suubub Pulgaaru oja)
Napsi kuivendusvee väljalask 3	VI160	X: 6459653, Y: 574559	Kanarbikukraav VEE1137704 (suubub Pale jõkke)
Napsi kuivendusvee väljalask 4	VI161	X:6459065, Y: 574550	Kanarbikukraav VEE1137704 (suubub Pale jõkke)
Napsi kuivendusvee väljalask 6	VI163	X:6458865, Y: 575587	Türgi kraav VEE1137702 (suubub Pale jõkke)

Napsi turbatootmisala kaevandamise jätkamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruandes (Töö nr 18/2333) edaspidi Napsi KMH) on arvatud Napsi turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee kogused valgala pindala, valgalale langeva pikaajalise keskmise sademete hulga ja aurumise põhjal. Kokku juhitakse Napsi turbatootmisalalt ära aastas u 437 tuh m³ vett. Väljalaskudega nr 1 ja 2 juhitakse ära u 86 ha suuruselt valgalalt ligikaudu 256 tuh m³ kuivendust aastast ning ülejäänud väljalaskudega 61 ha suuruselt alalt u 181 tuh m³ kuivendust aastast.

Napsi KMH aruande kohaselt juhitakse kuivendust suublasse järgmistes kogustes:

	Nimetus	Suubla	Suublasse juhitud arvutuslik vooluhulk (m ³ /a)
1	Napsi kuivendusvee väljalask 1	Turbakraav VEE1142302	189 907
2	Napsi kuivendusvee väljalask 2	Veerekraav VEE1142301	66410
3	Napsi kuivendusvee väljalask 3	Kanarbikukraav VEE1137704	72962
4	Napsi kuivendusvee väljalask 4	Kanarbikukraav VEE1137704	55050
5	Napsi kuivendusvee väljalask 6	Türgi kraav VEE1137702	53325

Väljalaskudest nr 1 ja nr 2 juhitakse kuivendusvesi Pulgaaru oja, mis on riigi poolt korras hoitav ühiseesvool Pulgaaru oja (MS kood/ehitise kood 6114230020000/001).

Väljalaskmest nr 6 juhitakse kuivendusvesi Türgikraavi, mis on Pulgaaru maaparandusehitise eesvool (MS kood/ehitise kood 6113770030015/001) eesvool.

Keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 "Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused¹" (edaspidi määrus nr 61) § 7 lõike 6 kohaselt on sademevee juhtimiseks maaparandussüsteemi vajalik Põllumajandusameti koostööst. Maaparandusseaduse § 53 lõike 4 aluse määrab Põllumajandusamet

kooskõlastuse või loa kõrvaltingimused, mis tagavad kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise, sealhulgas kohustuse maaparandussüsteem rekonstrueerida ja rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

Põllumajandusamet on 26.06.2020 kirjast nr 14.2-1/19430 andnud tingimusliku kooskõlastuse. Põllumajandusameti kirjast on märgitud, et Türgi kraavis ning Kanarbiku kraavis on ulatuslikud settepadjandid, mis vähendavad liigvee voolu kiirust ja soodustavad taimestiku kasvu ning voolusängi ummistumist. **Põllumajandusamet on kooskõlastanud vee erikasutuse järgmiste tingimustega: 1. Rakendada meetmeid, mis takistavad turbasette edasikandumist maaparandussüsteemi eesvooludesse ja kuivenduskraavidesse. 2. Jälgida kuivendusvee suublaks olevate Türgi kraavi ja Kanarbikukraavi seisundit ning vajadusel leppida kokku maaparandussüsteemi omanikuga hoiutööde hüvitamine.**

Turbatootmisalal toimub turba pinnakihiline kaevandamine. Tootmisväljakutelt kuivendusvee kogumiseks on ümber tootmisala rajatud kraavid, kust vesi juhitakse isevoolelt eesvooludesse. Settebasseine ei ole turbatootmisala väljalaskude juurde siiani rajatud. Perioodil 2016-2019 on suublasse juhtitud vesi vastanud üldiselt vee erikasutusloa nr L.VV/327037 nõuetele (välja arvatud üks kord, mil Napsi kuivendusvee väljalask 3 (kood VII60) 04.06.2019 punktproovis oli heljum 48 mg/l).

27.01.2020 muudetud maavara kaevandamise keskkonnanaloa nr VILM-011 kõrvaltingimuses nr 4 on arvestades keskkonnamõju hindamise aruandes välja pakutud leevendavaid meetmeid, määratud, et „Juhul kui veeiseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas.“

Vabariigi Valitsuse poolt 07.01.2016 kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt on üks hajukoormuse põhjustajaid turbakaevandused. Hajukoormuse vähendamise meetmete seas on nimetatud turbakaevanduste juurde settesüvendite ja torupaisude rajamist.

Napsi turbatootmisalalt ärajuhitava vee proovivõtukohtad on praegu äravoolukraavidel. Madalvee perioodil on turbatootmisalalt ärajuhitavast veest esindusliku proovi võtmine sageli problemaatiline, kuna võib ette tulla, et vesi on kraavides väga madal.

Arvestades eelnevat ja Põllumajandusameti 26.06.2020 kooskõlastuse tingimust nr 1, muudab keskkonnanaloa nr VILM-011 kõrvaltingimust nr 4 ja määrab, et vähendamaks turbatootmisalalt lähtuvat turbasettekoormust, tuleb väljalaskude juurde ühe aasta jooksul rajada settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseine puhastada regulaarselt vähemalt üks kord aastas. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohtad. Keskkonnaamet kannab nimetatud nõude keskkonnanaloa vee erikasutuse valdkonna osa vormile V16.

Lisas arvestades Põllumajandusameti tingimuslikku kooskõlastust, määrab Keskkonnaamet loas järgmise lisatingimuse: Jälgida kuivendusvee suublaks olevate Türgi kraavi ja Kanarbikukraavi seisundit ning vajadusel leppida kokku maaparandussüsteemi omanikuga hoiutööde hüvitamine.

Turbatootmisaladelt suublasse juhitav sademevesi peab vastama määruse nr 61 nõuetele. Määruse nr 61 § 5 lõike 1 kohaselt tuleb heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimisel tagada, et vee- ja veega seotud maismaaosüsteemide seisund ei halveneks, § 7 lõike 1 kohaselt tohib lahkvoolsest sademeveekanalisatsioonist sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 ie, välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l, ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l, sama paragrahvi lõike 2 kohaselt kohalduvad turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele määruse nr 61 § 7 lõike 1 toodud nõuded.

Määruse nr 61 § 7 lõigete 7 ja 8 kohaselt on turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele kohustuslik loaga määrata heljumi- ja naftasaaduste sisalduse, biokeemilise hapnikutarbe, üldlämmastiku ja üldfosfori piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Vastavalt eeltoodule tulenevad turbatootmisalalt suublasse juhitava sademevee saastenäitajate piirväärtused määruse nr 61 lisa 1 veerust, mis vastab reoveekogumisala koormusele 2000-9999 ie. (välja arvatud heljumi sisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l, ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l). **Kõikidele väljalaskudele määratavad saastenäitajate piirväärtused on seega järgnevad: BHT₇=15 mg/l, heljuvaine=40 mg/l, naftasaadused=5 mg/l, üldfosfor=1 mg/l, üldlämmastik=45 mg/l.**

Keskkonnaamet ei määra loas kuivendusveele lubatud kvartaalseid vooluhulga koguseid vastavalt loa taotlusele, sest kuivendusvee kogus sõltub sademetest ning lumesulamisveest, mille tekkimise koguse üle puudub ettevõttel

kontroll. Loale kantakse aastane suublasse juhitud arvutuslikult leitud sademevee hulk.

Vastavalt määruse nr 61 § 14 lõikele 1 peab heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee saasteainete ning ohtlike ainete sisalduse ja heitvee pH määramiseks vee erikasutaja tagama loaga määratud kohtadest proovide võtmise ning korraldama proovide analüüsi, lõike 6 kohaselt tuleb proovi võtmisel tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama veeseaduse § 236 lõike 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele.

Proovivõtja peab olema atesteeritud. Analüüsi teostav katselabor peab vastama katselaborite pädevuse üldnõuetele (olema akrediteeritud ja sooritanud katselaborite vahelised võrdluskatsed).

Määruse nr 61 § 16 lõike 5 kohaselt täpsustatakse proovivõtu sagedus ja koht sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee ning muu saasteallika korral saastenaõtjate määramiseks loas. Sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee ning muu saasteallika proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust.

Arvestades eelnevat ja loa taotlust **määratakse keskkonnaloas kõikide väljalaskude seire kohustus kaks korda aastas (II ja III kvartalis). Kaks korda aastas tuleb seirata BHT₇, heljumit, üldfosforit, üldlämmastikku, pH.**

Turba tootmisel ei kasutata keskkonnaohtlikke ega mürgiseid aineid. Turbatootmisalalt ärajuhitud vesi moodustub peamiselt sademetest ja lumesulamisveest. Kuna Keskkonnaametile ei ole seni teada juhtumeid turbakaevandamisel toimunud naftareostuste kohta, määratakse loas **kõikide Napsi turbatootmisala väljalaskudel naftasaaduste seire kohustus üks kord aastas, III kvartalis.**

Omaseire tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile elektrooniliselt keskkonnaotsuste infosüsteemis.

Suublaseire

Napsi kuivendusvee väljalaskmed 1 ja nr 2 suubuvad Turbakraavi (VEE11423029) ja Veerekraavi (VEE1142301), mis suubuvad Pulgaaru oja (VEE1142300). Pulgaaru oja veekogumiks määratud ei ole. Pulgaaru oja, mis on ühtlasi ka maaparandussüsteemi eesvool, suubub Kõpu jõkke (VEE1140900) veekogumisse Kõpu Õisu järvest suudmeni (1140900_2). Vastava veekogumi koondseisund on Vabariigi Valitsuse 07.01.2016 kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt kesine. Ökoloogilise seisundi mittehea põhjus on Keskkonnagentuuri veebilehelt

<https://www.keskkonnaagentuur.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/pinnavesi/veekogumite-seisundiinfo>

kättesaadava veekogumite seisundi info 2018 põhjal paisud. Napsi turbatootmisala väljalaskudest on Kõpu jõeni üle 3 km.

Napsi turbatootmisalale settebasseine seni rajatud ei ole. Tegemist on ammu väljaehitatud ja toimiva turbatootmisalaga. Täiendavad vooluhulkasid võrreldes senisega ei kaasne. Vee erikasutusloa nr L.VV/327037 alusel 2016-2019 teostatud Napsi turbatootmisala väljalaskude omaseire põhjal ei ole ületanud suublasse juhitud kuivendusvesi loas määratud piirväärtusi (välja arvatud üks kord, mil Napsi kuivendusvee väljalask 3 (kood VI160) 04.06.2019 punktproovis oli heljum 48 mg/l).

Napsi kuivendusvee väljalaskmed (3, 4 ja 6) suubuvad kraavidesse (Kanarbikukraav VEE1137704 ja Türgi kraav VEE1137702), mis suubuvad omakorda Pale jõkke (VEE1137700), veekogumisse Pale (1137700_1), mille koondseisund Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021 kohaselt on hea. Pale jõeni on Napsi turbatootmisala väljalaskudest üle 1 km. Eeldusel, et suublasse juhitud kuivendusvesi vastab ka edaspidi nõuetele, ei ole alust arvata, et kuivendusvee juhtimine mõjutaks negatiivselt Pale jõe veekvaliteeti.

Arvestades, et tegemist on olemasoleva turbatootmisalal tegevuse jätkamisega, kus vastav infrastruktuur on välja ehitatud, Napsi turbatootmisala kuivendusvee teekonna pikkust veekogumiteni ning 2016-2019 omaseire tulemuste põhjal väljalaskude vastavust nõuetele, otsustab Keskkonnaamet mitte määrata suublaseiret. Kui peaks selguma, et kuivendusvee juhtimine põhjustab veekogumite seisundi halvenemist, on loa andjal õigus loa tingimusi muuta või nõuda täiendavate meetmete rakendamist (rangemate nõuete määramine, rajada settebasseinid, teostada suublaseiret vms).

Keskkonnatasu deklareerimine

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi kui KeTS) § 17 lõike 3 kohaselt ei nõuta saastetasu, kui KeTS § 17 lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanalisatsiooni kaudu ning see vesi vastab VeeS alusel KeTS § 17 lõikes 1 punktides 1–7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas kehtestatud keskmistele piirväärtustele.

KeTS § 17 lõikes 5 on sätestatud, et kui KeTS § 17 lõikes 3 nimetatud sademevee kvaliteedinäitajad ei vasta VeeS

alusel KeTS § 17 lõike 1 punktides 1-7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas sademevee kohta kehtestatud keskmistele piirväärtustele, tasutakse saastetasu saasteainete piirväärtusi ületava koguse eest KeTS §-s 20 sätestatu järgi.

Kuna turbatootmisalalt suublasse juhivat kuivendusvett käsitletakse sademeveena, ei nõuta KeTS § 17 lõike 3 kohaselt saastetasu, kui on täidetud samas lõikes toodud nõuded.

Keskkonnatasu deklaratsioon tuleb lähtuvalt KeTS §-st 33⁴ Keskkonnaametile esitada posti teel, elektroonilisel andmekandjal, elektroonilist andmesidet kasutades või keskkonnaotsuste infosüsteemi või muu infosüsteemi kaudu või anda üle Keskkonnaametile hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnaameti eelistus on saada deklaratsioone keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu. Väljalaskmete omaseire analüüsid on saastetasu arvutuse aluseks ja tuleb esitada keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu. Keskkonnatasu tuleb maksta Maksu- ja Tolliameti poolt avatud ettemaksukontole. Ettemaksukontolt mahaarvestamine toimub automaatselt kohustuse tähtaja saabudes. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalselt keskkonnakasutust pole toimunud.

2.3. Keskkonnaloa täpsustus maavara kaevandamise valdkonna osas

Maavara kaevandamise keskkonnaloa nr VILM-011 kõrvaltingimuses nr 4 on määratud, et „Juhul kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas.“

Arvestades, et keskkonnaloa muutmise menetluse käigus väljastatakse ettevõttele ühtne keskkonnaluba nii vee erikasutuseks kui maavara kaevandamiseks, siis kustutatakse selguse huvides keskkonnaloa vormi M1. kõrvaltingimustest vee erikasutuse valdkonnaga seotud tingimus nr 4. Nimetatud tingimust muudetakse (Väljalaskude juurde tuleb ühe aasta jooksul loa saamisest rajada settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseine puhastada regulaarselt vähemalt üks kord aastas. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukohad, vt korralduse punkt 2.2) ja see märgitakse vee erikasutuse valdkonna osa vormile V16. (Meetmed mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju ja nende täitmise tähtjad).

2.4. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 3 lõige 1 punkt 1 sätestab, et keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Vee erikasutustegevus kuulub KeHJS seaduse § 6 lõike 2 punktis 18 nimetatud tegevusvaldkonda (vee erikasutus), mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 ”Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu”(edaspidi määrus nr 224). Antud määruse §-des 11 ja 15 ei ole sademevee (kuivendusvee) juhtimist suublasse eraldi nimetatud. Seega ei kuulu taotletav tegevus (sademevee juhtimine suublasse) tegevusvaldkondade hulka, mille puhul tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise vajalikkust.

Maavara kaevandamise keskkonnaloa VILM-011 muutmisel (luba on muudetud 27.01.2020 otsusega nr 1-3/20/65) on keskkonnamõju läbi viidud. Napsi turbatootmisala kaevandamise jätkamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruandes (Töö nr 18/2333), mis on keskkonnaameti poolt nõuetele vastavaks tunnistatud 19.09.2019 kirjaga nr 12-1/19/7221-19, on käsitletud ka kuivendamise ja liigvee ärajuhtimisega seotud mõjusid.

Arvestades Napsi turbatootmisala ja Kõpu ning Pale jõe valgalade suuruseid, vooluhulkasid, kuivendusvee teekonna pikkust turbatootmisalast suublani, mille vältel toimub vee segunemine ja turbatootmisalalt tuleneva kuivendusvee lahjenemine, ei ole Napsi turbatootmisala kaevandamise jätkamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande kohaselt oodata, et turbatootmisaladelt leostuvate toitainete kontsentratsioonid ning heljumi ja orgaanilise aine kogus hakkavad mõjutama oluliselt pinnavee veevaliteeti või -režiimi. Napsi turbatootmisala kuivendamise mõju ulatub piirdekraavidest maksimaalselt 100 – 150 meetri kaugusele, olles intensiivsem 20 – 30 m kauguseni. Tulenevalt turbatootmise pikaajalisusest on turbatootmisalaga piirnevatel aladel peamised veerežiimi muutuse mõjud juba ilmnunud.

Loa omajale rakenduvad kõik asjakohased õigusaktides sätestatud nõuded. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel valdkonna „Eesmärgid, tegevused“ alajaotuse „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“ all (<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>).

III. OTSUSTUS

Lähtudes eeltoodust ja tuginedes KeÜS § 41 lõike 1 punktile 5, KeÜS § 41 lõike 1 punktidele 1 ja 4 ja Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruse kinnitamine“ lisa 1 punktile 2.5.1. otsustab Keskkonnaamet:

3.1. muuta aktsiaselts Ramsi Turvas (registrikood: 10276571, aadress: Viljandi maakond, Viljandi vald, Ramsi alevik, Turba tee 12, 71101) keskkonnaluba nr VILM-011 ja lisada keskkonnaloasse vee erikasutusõigus Napsi turbatootmisalalt sademevee (kuivendusvee) juhtimiseks suublatesse väljalaskmetega Napsi kuivendusvee väljalask 1-4 ja 6 (kood VII158-VII161 ja VII163).

3.2. muuta keskkonnaloa nr VILM-011 kõrvaltingimust nr 4 „Juhul kui veeseire näitab, et turbatootmisalalt ärajuhitavas vees suureneb heljumi sisaldus üle piirmäära, tuleb rajada turbatootmisalalt ärajuhitavas vees heljumi setitamiseks settebasseinid enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas“ ja määrata, et „Vähendamaks turbatootmisalalt lähtuvat turbasettekoormust, tuleb väljalaskude juurde ühe aasta jooksul rajada settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab olema settebasseinides voolukiirus 1 cm/s. Settebasseine puhastada regulaarselt vähemalt üks kord aastas. Settebasseinide väljavooludele rajada esinduslikud proovivõtukoerad“ ning kanda nimetatud nõue vee erikasutuse valdkonna osa vormile V16.

3.3. kanda loa vormile V16. lisatingimus: Jälgida kuivendusvee suublaks olevate Türgi kraavi ja Kanarbikukraavi seisundit ning vajadusel leppida kokku maaparandussüsteemi omanikuga hoiutööde hüvitamine.

3.4. jätta kehtima ülejäänud keskkonnaloa VILM-011 tingimused ja nõuded.

3.5. avalikustada muudetud keskkonnaluba ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kanda keskkonnaluba keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>);

3.6. teha haldusaktid teatavaks aktsiaseltsile Ramsi Turvas, Mulgi Vallavalitsusele, Keskkonnainspeksiioonile ning menetlusosalistele.

VAIDLUSTAMISVIIDE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisa: Muudetud keskkonnaluba nr VILM-011

Teadmiseks: aktsiaselts Roger Puit, Keskkonnainspeksiioon, Mulgi Vallavalitsus, Osühing Metsagrupp, Osühing Urmaato, Põllumajandusamet, Riigimetsa Majandamise Keskus

Anu Holvandus
veespetsialist
Lõuna regioon